

אוחילה

מילים: פיוט מתפילת מוסף לימים הנוראים
לחן: הלל פלאי

שירה

פלייבק

אוחילה לאל,
אחלה פניו
אשאלה ממנו
מענה לשון.
אשר בקהל עם
אשירה עזו,
אביעה רננות
בעד מפעליו.
לאדם מערכי לב
ומה' מענה לשון,
ה' שפתי תפתח
ופי יגיד תהלתך.

אודות השיר

לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנָה לְשׁוֹן.

ביאורי מילים

אוּחִילָה - לייחל, לקוות, לצפות לבשורה טובה

מַעֲרָכֵי לֵב - מחשבות ורגשות של האדם

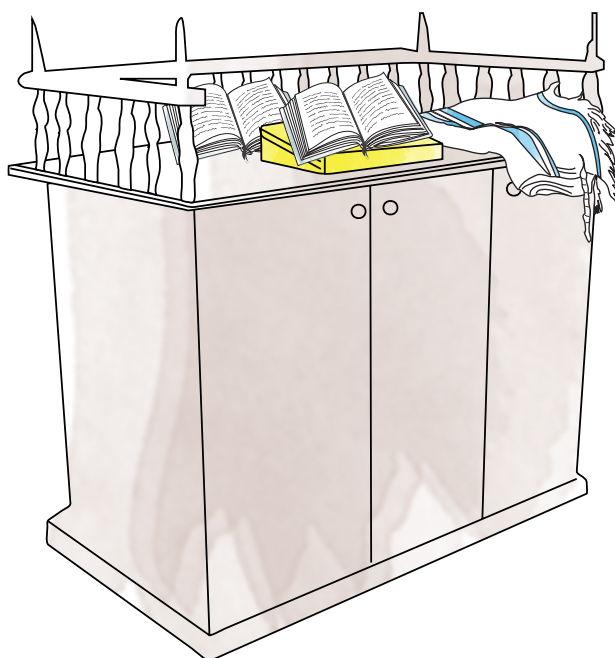
מַעֲנָה לְשׁוֹן - היכולת לדבר

הפיוט מזמן שיח אודות תפקידו וכישרונותיו של שליח הציבור בבית הכנסת. אווירה מיוחדת שוררת בבית הכנסת בטרם תפילת מוסף. החזן ניגש לעמוד התפילה כשסבר פניו רציני. בעוד דקות ספורות, כשתחל תפילת הלחש, יחל הקהל באמירת קטעי הפיוטים הנפלאים של מלכויות, זיכרונות ושופרות. רגע לפני אמירת הפסוקים ישנה תפילה מיוחדת שאותה אומר רק החזן: "אוּחִילָה לֵאל, אַחֲלָה פִּנְיוֹ, אֲשֶׁאלָה מִמֶּנּוּ מַעֲנָה לְשׁוֹן".

הקהל מסביב מאזין בדממה. החזן מבקש מהקב"ה שיפתח את שפתיו, שישים מילים בפיו, שיעזור לו לדעת איך להתפלל.

החזן התכוון לתפילת הימים הנוראים בבית הכנסת. הוא יודע בדיוק אילו תפילות עליו לומר וגם החליט אילו מנגינות לשלב בתפילתו. אך עדיין, הוא מתחנן ומבקש מה' שיפתח את שפתיו וייתן לו מענה לשון. זו בקשת עזרה נוגעת ללב.

החזן מבקש מהקב"ה עזרה איך להתפלל בשם הקהל ששלח אותו: "עומדים מאחוריי מתפללים ששלחו אותי להתפלל לפניך ה'! אני לא יודע אם אצליח להלל אותך כפי שהם רוצים, לשבח ולפאר אותך כפי שהם מתכוונים. זו לא רק תפילה אישית שלי אלא יש לי שותפים נוספים ואני אחראי להם. אני לא יודע אם תצליח דרכי, ולכן אני מקדים תפילה קצרה זו ואומר: 'מה' מענה לשון', ה' הוא זה שיסדר את המילים בפיו."

שיח רגשי

הצעות לעיבוד והפעלה

החוויה הרגשית הינה אישית. היא כוללת מחשבות, רגשות, עמדות, ותפיסות הייחודיות לפרט. חשוב לשמור שהתלמיד ידבר בלשון יחיד, לדוגמא: אני מרגיש... בשבילי... וכו'. השיר מזמן שיח על המקום הבטוח שלנו, על ההסתופפות בצל השכינה המעניקה לנו תחושת הגנה ונותנת משמעות לחיינו.

הפעלות

הפעלה א' - יצירת המקום הבטוח שלי

שימוש בדמיון ומפגש עם חבר/ה דמיוני/ית (לצעירים):
ספרו לתלמידים כי נתחיל את השיעור בתרגיל הרפיה של נשימות איטיות. הנחו אותם לנשום לאט, לשאוף את האוויר במלוא הריאות, להחזיק את האוויר ולהוציא אותו לאט דרך הפה. ניתן להשמיע קול של 'סססס' בזמן שמוציאים את האוויר. עתה הנחו אותם לצאת למסע בדמיון שבו יפגשו בחבר גמד שיעזור להם. אמרו: 'אתם ודאי שואלים את עצמכם במה הגמד יעזור לי וכיצד? הגמד הזה יוכל לסייע לכם למצוא תשובות לשאלות שעולות לכם ולא תמיד אתם מוצאים להן תשובות. הגמד יוכל ליעץ לכם בעניינים שאתם מתלבטים בהם. הגמד הזה יכול להיות גמד חכם, מצחיק או חברותי. כל אחד יבחר את אופי הגמד שלו'.

הפעלה ב' - יצירת המקום הבטוח שלי

יצירת תמונה (לבוגרים):
בחירת קלף / יצירת תמונה, המשקפת את "המקום הבטוח" עבורכם.

בקשו מראש מהתלמידים להביא לכיתה תמונות של מקומות ואתרים שונים והנחו אותם לבחור את זו שמייצגת עבורם "מקום בטוח". שאלו:

« מהו המקום? »

« מתי אני צריך אותו? »

« איך הוא נראה? »

« מה הוא משקף עבורי? »

« מהי התרומה של המקום הזה לחיי? »

הפעלה ג' - נטילת רשות

השיר מזמן שיח על נטילת רשות בטרם מעשה, עניין שלפעמים קשה לקבל וליישם. נטילת רשות היא עצירה 'רגע לפני', ובמילים אחרות היכולת לווסת את עצמי. מושג זה מתייחס ליכולת של אדם לשלוט בעוצמת הרגשות שהוא חווה, תוך התאמת הרגשות למצב נתון, לנהלם ולשנות אותם. הפעלת שיקול דעת לפני מעשה, בבחינת "סוף מעשה במחשבה תחילה". האם מה שאני רוצה לעשות מתאים, נכון, ראוי? האם אני אמור לבקש רשות לפני הביצוע? ממי?

לעיתים יש מקום להזכיר לעצמנו את הצו "ונשמרתם מאד לנפשותיכם" (דברים ד, טו), לפני שנושיט עזרה לאחר, כדי שלא נינזק. כשאנחנו עומדים בפני דילמה ואיננו יודעים במה לבחור, עלינו להפעיל את ה"מצפן" האישי שלנו ונשאל את עצמנו איך היו ממליצים לי הוריי לנהוג.

מענה לדילמות (לצעירים):

זהירות מכניסה למצבים שאינם מתאימים לי ללא נטילת רשות מהורים: "נורות אדומות".

חלקו לתלמידים תמונות כמפורט (אפשר לעבוד בקבוצה קטנה / זוגות / יחידני):

1. **תמונה 1:** נהג במכונית מבקש מילד להיכנס למכוניתו כדי להראות לו כתובת מסוימת. דילמה: מה עושים כאשר זר מבקש מאיתנו - בדרכנו הביתה מבית הספר - להיכנס למכוניתו כדי לעזור לו במציאת כתובת?
2. **תמונה 2:** שכן מבקש עזרה בנשיאת סלים. דילמה: מה תעשה? האם תיענה לבקשתו, האם תבקש רשות?
3. **תמונה 3:** ילדה עומדת ליד דלת הבית ואינה מוצאת את מפתח הדלת. דילמה: מה אעשה כשאחזור הביתה, לא יהיה איש בבית, ולא יהיה לי מפתח?
4. **תמונה 4:** ילדים שותים משקאות חריפים. דילמה: הגעת לביתו של חבר מהכיתה שלך כדי לשחק איתו. אחיו הגדול פותח בקבוק ומציע לכם לשתות איתו. מה תעשה?

אני יכול לשמור על המרחב האישי שלי...

פעילות בתנועה: הנחו את התלמידים לנוע במרחב כשידיהם פרושות לצדדים בלי לגעת זה בזה. שאלו:

« **מה עזר לכם לשמור על המרחב האישי?**

« **מה סייע לכם להכיר את המרחב של החברים בקבוצה?**

הפעלה ד' - זיהוי סיכונים, מודל הרמזור (לבוגרים)

השמיעו לתלמידים כמה סיטואציות ובקשו מהתלמידים לזהותן על פי 'מודל הרמזור'.
(למורה: מודל הרמזור הוא כלי לזיהוי מדויק של מידת הסיכון בפעולה:

הצבע האדום מציין: סכנה!

הצבע הצהוב מציין: חשיבה, הפעלת שיקול דעת.

הצבע הירוק מציין: מצב בטוח.

« **לאיזה צבע שייך המקרה: אדום, צהוב או ירוק?**

בקשו מהם לנמק את בחירתם.

הסיטואציות:

« דוד הלך לגינה ופגש שם חבר מהכיתה והם מתנדנדים יחד.

« חיים ירד לשחק בחצר הבניין, ומישהו הציע לו לעלות למכונית.

« אפרים ירד לחצר, ונער מכיתה גבוהה יותר ביקש ממנו להסתכל איתו בתמונות שיש לו.

« משה ירד לחצר, ונער מכיתה גבוהה יותר, שאינו מכיר, ביקש ממנו שיתלווה אליו לביתו.

« אסף קיבל טפיחה בכתף מחברו בצחוק, ולא היה לו נוח.

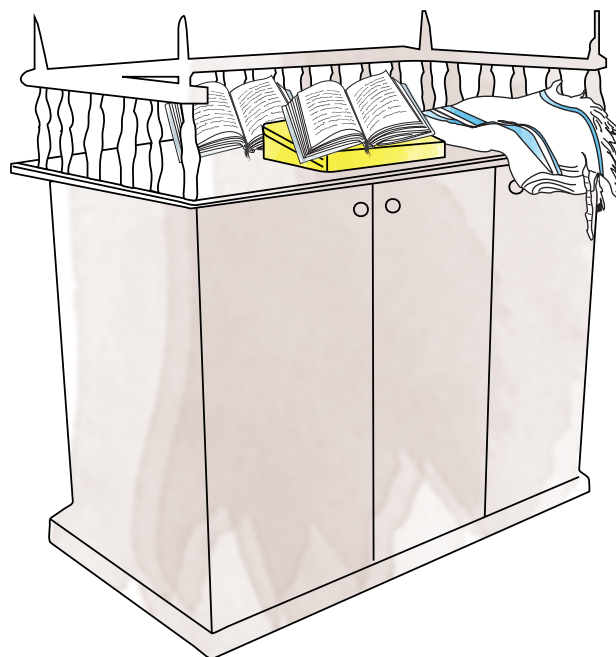
« יעקב הלך למכולת ומכר מהשכונה עצר את רכבו, ושאל אותו איך מגיעים למקום מסוים. הוא ביקש

מיעקב להיכנס לרכב ולהסביר לו איך להגיע.

« אברהם הציע לנתן לשמוע בדיחה בנושא שלא מקובל להתבדח עליו. נתן יודע שאברהם מספר בדיחות בטוב טעם והוא רוצה לשמוע.
« מוטי בדרכו הביתה בחזרה מבית הספר. אדם בלתי-מוכר מבקש ממנו להעביר חבילה לחברו הגר בקרבת ביתו של מוטי.

לסיכום:

- דונו וסכמו עם התלמידים את הנושאים שבהם דנו:
« כיצד הרגשתם בנוגע לנושאים שהועלו?
« מה התחדש לכם?
« מה למדתם על עצמכם?
« כיצד תנהגו אחרת?

העשרה והרחבה

לדיון ולשיח במליאה

בפיוט "אוחילה לא-ל" אנחנו מבקשים כאמור שה' ישים בפנינו את המילים הנכונות משום "שלאדם מערכי לב ומה' מענה לשון". האדם יכול להכין ולערוך את תוכן תפילתו בליבו, אך הדרך שבה יתבטאו דבריו ויצאו מלשונו תלויה בה'.

בקשו מהתלמידים להיזכר במפגש חשוב שנכחו בו בעבר. מפגש בן דקות ספורות עם דמות חשובה ואהובה, שבה יכלו לשוחח איתה ולומר לה את מה שהם מרגישים. שאלו:

« מה עשיתם בדקות שקדמו לפגישה? האם ישבתם עם עצמכם ותכונתם בדיוק מה לומר ואיך לומר? »
« לאחר שהפגישה התקיימה, האם יצאתם ממנה שבעי רצון? »
« לאחר ששחזרתם את מה שהיה בה, האם שאלתם את עצמכם לאן נעלמו כל המשפטים היפים שתכונתם לומר? כל השאלות שרציתם לשאול, מה קרה להן? האם נעלמו כלא היו ובמקומם נאמרו משפטים אחרים לגמרי...? מדוע? כי ה' שם את המילים בפיכם. אנחנו מתכננים מה לומר ואיך לומר ומה שקורה בפועל זה מה שה' מתכנן ורוצה. והכול לטובה.

הסבירו לתלמידים כי זה מה שקורה לנו בתפילה וגם לשליח הציבור שמייצג אותנו. לנו כבני אדם יש מערכי לב - תוכניות, מחשבות, תכנונים. אך מה' מענה לשון, ולכן אנחנו מבקשים עזרה מריבונו של עולם.

בקשו מהתלמידים לרשום 3 פגישות שהם מתכננים לבצע בקרוב והנחו אותם:
« לכתוב עם מי הן תתרחשנה, ומהו המשפט הראשון שיאמרו כאשר יתחיל כל מפגש? »
« לכתוב מה יכול לקרות ובגללו לא יוכלו לומר את מה שתכננו.

הסבירו לתלמידים כי בתקופתם של האבות הקדושים אברהם, יצחק ויעקב נהגו להתפלל תפילות פרטיות. באותם ימים עדיין לא חיברו אנשי כנסת הגדולה את מילות התפילה, ולכן כל אחד מהאבות עמד והתפלל באופן פרטי. אברהם אבינו נשא תפילה על סדום שלא תיחרב, יצחק ורבקה התפללו על ילדים, וגם רחל אמנו בכתה והתפללה לילדים משלה.

בתקופת התנאים הוקמו בתי כנסת והחלו להתפלל במניינים מסודרים. בגמרא (ברכות ז, ב; ח, א) מובא סיפור על רבי יצחק ששאל את רב נחמן: מדוע לא באת לבית הכנסת? אמר לו: לא יכולתי. חזר ושאלו: מדוע לא אספת עשרה כדי להתפלל במניין? אמר לו: זו הייתה טרחה עבורי. הוסיף ושאלו: מדוע לא הקפדת להתפלל בזמן שהציבור מתפלל? שאל רב נחמן: מדוע הינך מייחס חשיבות רבה לתפילה בבית הכנסת או בציבור? השיב רבי יצחק במאמרו של רשב"י: "ואני תפילתי לך ה', עת רצון". אימתי עת רצון? בשעה שהציבור מתפללים.

הגמרא מספרת שכאשר שימש רבי עקיבא כשליח ציבור היה מקצר בתפילתו כדי לא להטריח את הציבור, ואחר כך השלים לעצמו בתפילה פרטית את מה שרצה להספיק.

גם הכוהן הגדול כשהיה נכנס לקודש הקודשים ביום הכיפורים שימש כשליח ציבור לכלל ישראל, ולא רק בתפילתם. הוא התוודה על הפר שלו ואחר כך על השעיר המשתלח של כלל ישראל.

בקשת רשות

הפיוט "אוחילה" נקרא: "רשות" - רשות היא פיוט קצר מקדים שבאמצעותו מבקש שליח הציבור רשות מה' לפתוח בתפילה.

שליח הציבור הרי הוא כשופר.

כדאי להתחקות מעט אחר עקבותיהם של שליחי הציבור השונים אשר משמשים כעין 'שופר' לתפילות של כולנו.

על פי ההלכה, לשליח ציבור נבחר אדם רוחני וצדיק, עניו, אהוב על הבריות ומעורב ביניהן, ותרן ונינוח, בעל קול ערב אשר רגיל להתפלל ולשיר. כאשר שומעים המתפללים את מילות התפילה יוצאות מפיו של שליח הציבור בנעימה ובקול נאה נפתח ליבם והם יתפללו בכוונה רבה יותר.

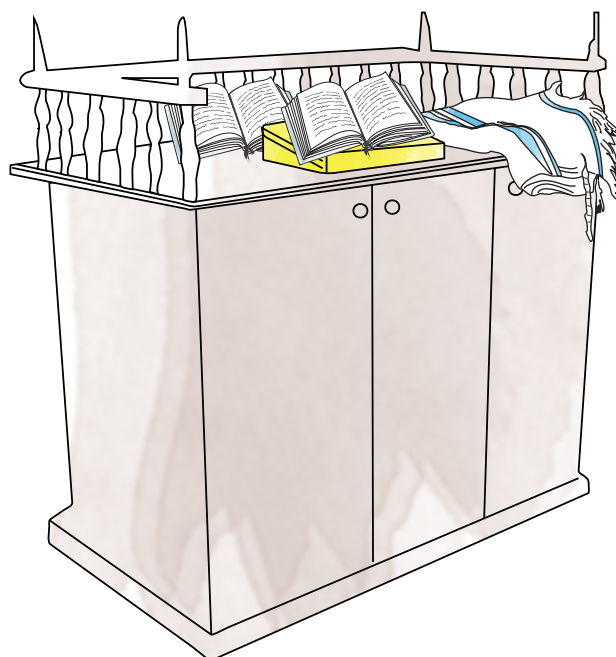
תפקידו של שליח הציבור לתרום מכישרונו המוזיקלי לאנשים שסביבו, לענג אותם, ליהנות אותם ולשמח אותם ולא לשמור אותו לעצמו. שהרי נאמר "כבד את השם מהונך" - מגרוך. הקב"ה נתן לך קול נעים, עמוד וכבד את השם בקולך, כך יוכלו גם שאר המתפללים ליהנות מיתרון זה ולהגיע לתפילה מרוממת וטובה. כך גם אתה מכיר טובה להקב"ה על הכישרונות שהוא נתן לך ולא השגת אותם בעצמך. שליח הציבור הוא מעין שליח המעביר את תפילות הציבור לריבונו של עולם.

ציינו בפני התלמידים כי בפיוט מוזכרת השורה "ה' שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך". בקשו מהם לחשוב על מקרים שבהם היה עליהם לבקש רשות מן המבוגרים לבצע דבר מסוים. הסבירו כי כאשר הם מבקשים רשות, הם מגלים אחריות רבה למעשיהם ולא מתנסים לבד בגילם הצעיר. בקשו מהתלמידים לחשוב על ילדים קטנים מהם. הנחו אותם לתת להם עצה - מתי ובאילו מקרים עליהם לבקש רשות מן המבוגרים שבסביבה.

בקשו מהם לשתף בחוויות מן העבר:

« מתי לא ביקשתם רשות והתחרטתם?

« מתי ביקשתם רשות ושמתם?

צידה לדרך

החליל - סיפור חסידי

כפרי אחד היה רגיל להתפלל בימים נוראים בבית מדרשו של הבעל שם טוב... היה לו ילד אטום לב, שלא היה יכול לתפוס אפילו צורת האותיות, כל שכן לומר שום דבר שבקדושה. ולא היה אביו מביאו לעיר, מחמת שלא ידע כלום.

כיוון שנעשה בר מצווה, נטלו אביו עמו ליום הכיפורים, כדי לשומרו שלא יאכל ביום הצום הקדוש מחמת חסרון ידיעה. והיה לו לילד חליל קטן, שהיה מחלל בו תמיד בשעה שהיה יושב בשדה ורועה את הצאן. נטל את החליל ונתנו בבגדו ואביו לא ידע.

היה הילד יושב כל יום הכיפורים בבית המדרש ולא התפלל, מפני שלא היה יודע כלום. בשעת תפילת מוסף אמר לאביו: אבא, רוצה אני לחלל בחלילי. נתחלחל אביו וגער בו. נתאפק הילד על כורחו. בשעת תפילת מנחה חזר ואמר: אבא, הרשני לחלל בחלילי. גער בו אביו בנזיפה והזהירו שלא יעז לעשות כן. וליטול אותו ממנו לא היה יכול, מחמת איסור מוקצה.

אחר תפילת מנחה חזר הנער ואמר: יהי מה, הרשני נא לחלל. כיוון שראה אביו של התינוק שהוא מבקש מאוד לחלל, אמר לו: היכן החליל? הראה לו על כיס בגדו. נטל אביו של התינוק את כיס בגדו והחזיק בידו את הכיס עם החליל, כדי שלא יוציאנו הנער ויחלל בו. עמד והתפלל תפילת נעילה, כשידו מחזקת בכיס ובחליל.

באמצע התפילה שמט הנער בחוזה את החליל מתוך הכיס ומיד אביו, ונתן קול גדול בחליל, עד שתמהו כל השומעים. כיוון ששמע הבעש"ט את הקול, קיצר מכפי הרגלו.

אחר התפילה אמר: תינוק זה בקול חלילו העלה כל התפילות והקל מעליי, שתינוק זה אינו יודע כלום, ומאחר שכל היום הקדוש ראה ושמע תפילת ישראל, נתלקח בו ניצוץ קודשו כמו אש ממש, ואש תשוקתו בערה בו כל פעם יותר ויותר עד כלות נפשו ממש. ובחזק תשוקתו חילל באמיתות נקודת ליבו בלא שום פנייה, רק לשמו יתברך לבדו, והבל פיו הנקי נתקבל מאוד לפניו יתברך, ועל ידי זה העלה כל התפילות. (סיפור חסידי)

הסבירו לתלמידים כי לא תמיד אנחנו מצליחים לערוך את המילים יפה. לפעמים נשמעים מפינו רק אנחה, שיר, משפט אחד או אפילו רק המילה 'אבא' - ולפעמים די בהם כדי שהתפילה שלנו תעלה לרקיע ותתקבל לפני ה'.

1. האם יש תפילה שאתם יודעים בעל פה?

האם יש תפילה שעדיין אינכם מכירים? (למורה: למשל תפילת יורדי הימים)

2. בקשו מהתלמידים לכתוב מי חיבר את התפילות הבאות:

« אֲדַרְבָּה, תָּן בְּלִבְנוּ, שְׁנִרְאָה כָּל אֶחָד מֵעַלְת חֲבֵרֵינוּ וְלֹא חֲסֹרֹנָם, וְשִׁנְדָּבֵר כָּל אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ בְּדֶרֶךְ הַיָּשָׁר וְהַרְצִי לִפְנֵיהֶ, וְאֵל יַעֲלֶה שׁוֹם שְׁנֵאָה מֵאֶחָד עַל חֲבֵרוֹ חֲלִילָה: וְתַחֲזַק הַתְּקַשְׁרוֹתֵינוּ בְּאַהֲבָה אֵלֶיךָ, כְּאִשֶׁר גְּלוֹי « וַיְדוּעַ לִפְנֵיהֶ. שְׁיֵהָא הַכֹּל נִחַת רוּחַ אֵלֶיךָ. (למורה: רבי אלימלך מליז'נסק)

« הַרִינִי מְקַשֵּׁר עֲצָמֵי בְּאֵמִירַת הָעֶשְׂרָה מְזֻמֹּרִים אֵלּוֹ לְכֹל הַצְּדִיקִים הָאֲמֵתִיִּים שְׁבָדוֹרְנוּ. וְלְכֹל הַצְּדִיקִים

« הָאֲמֵתִים שׁוֹכְנֵי עִפְרָיִם. קְדוּשֵׁים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ הַמֶּהָ. (למורה: רבי נחמן מברסלב)

« אֵל הַנֶּעַר הַזֶּה הַתְּפִלָּתִי וַיִּתֵּן ה' לִי אֶת-שְׂאֵלְתִי אֲשֶׁר שְׂאֵלְתִי מֵעַמּוֹ (למורה: חנה)

« וְהִסֵּר כָּל דְּבָרֵי הָעוֹלָם מִלִּיבְךָ בַּעַת הַתְּפִילָּה. (למורה: הרמב"ן באגרתו)

« כִּי עַל כֵּן בָּאתִי לְבַקֵּשׁ וְלַחֲנֹן מִלִּפְנֵיךָ שְׁיֵהָא זְרַעֵי זָרַע עַד עוֹלָם זָרַע כָּשָׁר, וְאֵל יִמְצָא בִי וּבְזַרְעֵי וּבְזַרְעֵי זְרַעֵי עַד עוֹלָם שׁוֹם פְּסוּל וְשִׁמְץ, אֲךָ שְׁלוֹם וְאֵמֶת וְטוֹב וַיָּשָׁר בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וּבְעֵינֵי אָדָם, וַיְהִי בְּעֵלֵי תוֹרָה, מְאִרֵי מְקַרָּא, מְאִרֵי מְשֻׁנָּה, מְאִרֵי תַלְמוּד, מְאִרֵי רְזָא, מְאִרֵי מְצוּהָ. (למורה: תפילת השל"ה)

זרקור מוזיקלי

שירה

משמעותם של כלי נגינה בשיר

האזינו יחד לפתיה. בקשו מהתלמידים:

1. לזהות את כלי הנגינה המנגן את המלודיה (מנגינה), ולתאר אותו באמצעות תנועה המחקה את אופן הנגינה בכלי (למורה: כינור).
2. כעת - לזהות את הכלי המלווה את הכינור, ולתאר אותו באותו אופן (למורה: גיטרה).
3. להתייחס לכלי הבולט - כינור:

« כמה כינורות לדעתכם מנגנים בפתיה? »

(למורה: איננו יודעים במדויק כמה, אך קבוצה גדולה למדי של כינורות מנגנת אותה מנגינה בו-זמנית).
« בהתייחס לעובדה ששיר זה מושר בתקופת "הימים הנוראים", תקופה שבה נושא התפילה מדובר יותר מבשאר הימים, מהי תחושתכם כאשר אתם שומעים מספר רב של כינורות מנגנים יחד? »
(למורה: בעקבות הנגינה המשותפת של כל הכינורות, עשויה להתקבל תחושה של תפילה בציבור בבית הכנסת, תחושה חגיגית של התאחדות של הכלל לתחינה ולבקשה, שאותה אנו חווים במיוחד בתקופה זו של השנה. כמובן, עודדו את התלמידים להציע פירושים משלהם).

"ציור" מילים באמצעות הלחן

שירו יחד את פזמון השיר (פותח במילה "לאדם"). בקשו מהתלמידים:

« למצוא היכן לדעתם המנגינה "מציירת" תחושה של תחינה ובקשה וכיצד. »
(למורה: במילה "ה" המנגינה עולה ומתארכת ונוצרת הטעמה, כך שהמסר העיקרי בשיר - "ה' שפתי תפתח" - מקבל משמעות מוזיקלית המביעה את רצונו של האדם לפתוח פיו לתפילה).
« למצוא עוד מילים בשיר המביעות תפילה. »

קטע המעבר בשיר (2:50)

בפתיה לשיר שמענו מנגינה אחת שמנוגנת בכל הכינורות. מצב שבו כמה כלים מנגנים יחד אותה המנגינה נקרא בשפה המוזיקלית "אוניסון". כעת האזינו עם התלמידים לקטע המעבר, עד סוף נגינת החליל. הנחו אותם לערוך השוואה בין האמצעים המוזיקליים בפתיה לעומת קטע המעבר (למורה: כך תיראה הטבלה לאחר ביצוע ההשוואה):

קטע מעבר	פתיה השיר	
חליל	כינורות	כלי הנגינה
סולו	אוניסון - נגינה יחד	מרקם - הרכב הכלים:
חופשי, אלטורי	ברור, מדוד	אופי המקצב:
סלסולים רבים	מעט מאוד	סלסולים

שאלו:

« בדיון על אודות הפתיח לשיר שוחחנו על הדמיון בין נגינת הכינורות לבין תפילה משותפת. האם תוכלו למצוא קשר בין קטע המעבר לבין תפילה בציבור? »
« האם אתם מכירים חלקים בתפילה בבית הכנסת שבהם אופי התפילה דומה לאופי המוזיקה בקטע המעבר? »

(למורה: את קטע המעבר, שבו מנגן החליל סולו, נוכל לדמות לקטעים הנאמרים על ידי החזן. בתפילת החזן בקהילות השונות נאמרות מילות התפילה במקצב גמיש, אלתורי ועשיר בסלסולים לעומת תפילת הקהל שבה נשמרת אחידות המנגינה).

יצירה בעקבות קריאה

סדנת יצירה בהשראה

עיבוד נושא על פי השראה

הקדימו והסבירו לתלמידים על המושג השראה: השראה מוגדרת במילון ככוח או דחף מסתורי (לעיתים על-טבעי או אלוהי) הגורם לאדם ליצור, בעיקר יצירה אומנותית; השפעה משמיים המאפשרת לאדם לעשות דברים שלמעלה מיכולתו הרגילה; מוֹזָה, רוח היצירה. ההשראה מרחיבה את הדעת ונותנת בידי היוצר אפשרות לשאוב רעיון לכדי יצירה אישית.

העולם המופלא סביבנו כולו השראה ודורש התבוננות, כדברי הרמב"ם:

"בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ, מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר..."

לכל יצירה ישנה השראה, ובשעת יצירה כדאי לחדד אצל התלמידים את מושג השקט, ההתבוננות וחיפוש מקור ההשראה ליצירתם.

לפעמים השראה היא פרה, מבנה, קצב ואפילו תחושה.

ההתבוננות נותנת ממד אישי, פותחת את הלב לתחושה עמוקה לרוח ולהבנה כי היצירה והתהליך מגיעים ממקור רוחני, ממערך הלב (לאדם מערכי לב...), מתהליך מתוכנן של התבוננות ומתהליך עמוק של התכנסות ומיקוד.

החומרים

דף או בריסטול, עלים שונים, תמונות בעלי חיים

כלים

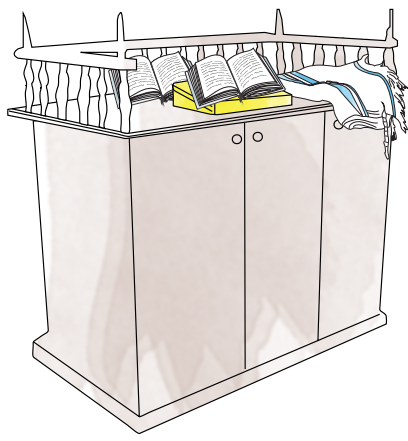
מספריים, דבק, צבעים

תהליך העבודה

1. צאו עם התלמידים לחצר והנחו אותם לבחור מגוון עלים.
2. הציגו לתלמידים מגוון תמונות בעלי חיים, כגון: אריה, חתול ועוד... (ניתן להקרין גם כמצגת).
3. בקשו מהתלמידים לבחור בעל חיים כמקור השראה.
4. הנחו את התלמידים לאסוף מיני עלים וזרדים וליצור מהם בעל חיים על פי מקור ההשראה (הדריכו אותם להתייחס לכל חלקי הגוף - עיניים, רגליים ועוד).
5. לבסוף, בקשו מהם להדביק את העלים ולהוסיף מעט צבע ליצירה.

בהצלחה!

אוחילה

מילים: פיוט מתפילת מוסף לימים הנוראים
לחן: הלל פלאי

כלי מוביל

♩ = 100
INTRO

4/4 F# Em F# Em Bm

5 F# Em F# Em Bm

9 Bm (A) F#7 F#7 Em
לאל אוחילה
פניו אחלה ממו אשאלה לשון מענה

13 Bm Bm (B) F#7 F#7
לאל אוחילה פניו אחלה ממו אשאלה

17 Em Bm Bm (C) D
לשון מענה עם בקהל אשב עזו אשירה רננות אביעה

21 Bm Em F#m Bm
מפעליו בעד עם בקהל אשר

23 Bm D Bm Em F#m Bm
עזו אשירה רננות אביעה מפעליו בעד לאדם

27 Em (D) Bm Em A7 D B7
ה' לשון מענה ומה' לב מערכי

2

31 Em F#7 Bm G#m7 A F#m Bm B7
תפתח שפתי תהילתך יגיד ופי לאדם

35 Bm Em (E) Bm
תהילתך לאדם לב מערכי

39 $F\#7$ Bm
 וה' לשון מענה

43
 לאדם מערכי לב

47 $F\#7$ Bm
 וה' לשון מענה וה'

51 $F\#7$ E_m Bm
 תפתח שפתי יגיד ופי תהילתך וה'

55 $F\#7$ E_m E_m Bm
 תפתח שפתי יגיד ופי תהילתך לאדם

59 E_m Bm E_m $A7$ D $B7$
 לב ממערכי ומה' לשון מענה וה' תהילתך

63 E_m $F\#7$ Bm $G\#m7$
 תפתח שפתי יגיד ופי

65 A $F\#m$ Bm $B7$ Bm
 תהילתך לאדם תהילתך

